

Nogle Bemærkninger om Kapitalrenten.

Af

Edv. Ph. Mackeprang.

I sidste Hefte af Nationaløkonomisk Tidsskrift siger Dr. Pio: »Man kan i og for sig med samme formelle Ret formulere det heromhandlede psykologiske Rentelement som Venteoffer eller som Fremtidsgevinst, saa længe man abstraherer fra eller neutraliserer de paa-gældende Individens faktiske Forsyning. Drages dette Hensyn med ind i Sagen, kan hint Rentelement kun udtrykkes som Venteoffer«. (S. 269).

Det synes mig, at Dr. Pio her er kommet til et forholdsvis rigtigt Resultat. Formuleringens Begrundelse synes mig derimod ikke fuldt saa rigtigt. En Mand har 10000 Kroner, hvoraf de 3000 udgives, de 7000 spares; Grænsenytten af de 3000 sætter Dr. Pio til 10, af de 7000 til 15, vurderet efter Nutiden til 10. Vil en Person nu laane mere end 7000, f. Eks. 8000, stiger Grænsenytten af de tilbageblevne, udgivne Penge (2000) til 11, man kan i saa Fald kun dække Nutidsbehov af Vigtighed 11 og derover. Omvendt vilde man, hvis man det første Aar udgav 4000, endog (ikke som Dr. Pio siger »kun«) kunne dække Nutidsbehov af Vigtighed 9 og derover.

Grænsenykken af den udlaante, sparede Sum (80000) bliver nu kun 14 mod tidligere 15. De 14 Enheder vurderes i Nutiden til $14 \cdot \frac{10}{15} = 9$. »Nu skaffer den sidste udgivne Krone ham en Nytte af 11, den sidst sparede Krone en Nutidsnytte af 9, og han maa derfor, for at strække sin Sparen saa vidt, have et saadant Vederlag, at den nutidige Nytte af den sidste sparede Krone stiger fra 9 til 11«. (S. 266).

Dr. Pio mener altsaa, at Laantageren ikke alene skal betale 80000 tilbage, men noget mere. Desværre vil dette »noget mere« adderet til de 80000 Kroner aldrig faa Grænsenykken til at stige fra 9 til 11, det vil tværtimod sænke Grænsenykken ned under 9.

Kun hvis han giver mindre end 80000 Kroner tilbage, vil han kunne hæve den tilbagebetalte Sums Grænsenykte op over 9.

Grunden til dette Resultat hviler utvivlsomt paa en Forveksling af Grænsenykken og Totalnykken, kun gennem dette sidste Begreb kan man hævde Dr. Pio's førstnævnte Sætning.

En Person har f. Eks. 100000 Kr. til Anvendelse i to Aar. Han bruger det første Aar 60000 med Grænsenykken 10 og sparer 40000 med Grænsenykken 15, vurderet i Nutiden til 10. Dersom en anden Person nu vil laane mere end de 40000, f. Eks. 60000, bliver Forbruget det første Aar indskrænket til 40000 med Grænsenykken 15, og Forbruget det andet Aar bliver nu 60000 med Grænsenykken 10, vurderet i Nutiden til $10 \cdot \frac{10}{15} = 6\frac{2}{3}$. Da man maa gaa ud fra, at førstnævnte Person i første Tilfælde har disponeret saaledes over

sine Penge, at han faar Maksimum af Nytte (A), kan den anden Disponering kun give ham en mindre Totalnytte (B). Forskellen mellem disse to Størrelser (A—B) er et Udtryk for det Tab, Personen lider ved at udlaae sine Penge, og han kræver derfor en Godtgørelse, der er saa stor, at den opvejer det lidte Tab.

Forøvrigt behøver man slet ikke at tage Hensyn til den Bøhm-Bawerk'ske »Undervurdering af fremtidig Nydelse«. Tager man ikke dette Hensyn, vil ovennævnte Person dele sine Penge ligeligt over de to Aar, han vil hver Aar forbruge 50000 med Grænse-nyttens 13. Laanes de 60000 ud, maa denne nye Fordeling nødvendigvis give en mindre Totalnytte end den førstnævnte Fordeling, der gav Maksimum af Nytte.
